

JACQUES FATALISTUL

de Diderot

„Bateleurs-2000“ este o companie de teatru pariziană creată în 1973, după un mare succes raportat la Festivalul Marais cu un spectacol realizat după „Le Roman de Renart“, de către regizorul, actorul și animatorul trupei, Gérard Maro. În România, trupa pariziană a prezentat un spectacol cu *Jacques Fatalistul* de Diderot (adaptare de Francis Huster de la Comedia Franceză), al cărui titlu exact este *Les Amours de Jacques Le Fataliste*. Subtilitatea scenariului ar rezulta din faptul că sensul seriei nesfârșite de întâmplări amoroase cu care Jacques îl amuză pe stăpînul său are o adresă socială privind egalitatea naturală dintre stăpîn și serv, idee în deplin consens cu convingerile iluministe. În regia lui Gérard Maro, demonstrația se obține prin echivocul ipostazelor de stăpîn și slugă, mai accentuate la începutul și la sfârșitul spectacolului, fin subliniate pe parcurs: prin transferul de la stăpîn la servitor, al unor stări naturale, ca suferința, foamea, dragostea, se relevă tot ațtea situații care susțin ideea de egalitate naturală. Determinismul care ar sta la baza tuturor actelor și reacțiilor umane constituie miezul filozofic al parabolii, și, în subsidiar, determinismul ca lege a universului devine argumentul egalității naturale, altă lege a firii. Cei doi eroi ai spectacolului străbat un itinerar peripatetic, desfășurînd argumente și contra-argumente, într-o cascadă de paradoxuri,

bons-mots și sentințe pline de vervă și de spirit. În cea mai bună tradiție iluministă, ei se află în mijlocul naturii — un izvor care susură prea insistențios în difuzoare stă măturie — și drumul lor este pretextul unui dialog, în care demonstrația filozofică și cea socială merg mină în mină. Sensul filozofic, surprinzător încorporat în aceste întâmplări-parabolă, derivă, firește, din decupajul ingenios și captivant al lui Francis Huster, dar și din accentele puse de Gérard Maro pe unele secvențe. Într-un spectacol a cărui particularitate stilistică ar fi gustul retro, dacă nu cumva poate fi vorba și de o intenționată corespondență între stilul spectacolului și timpul operei scrise, de o subtilă adaptare a stilului regizoral la epoca textului, remarcăm prin energia expresivă mai ales scena finală. Avem, așadar, de-a face cu un spectacol stil „XVIII-ème siècle“, cu fundaluri de pinză pictată, cu practicabile acoperite cu aceeași pinză vopsită figurînd forme de relief, cu un decor și o recuzită simplificată, redusă la nevoile imediate ale unui teatru ambulant sau, în termeni moderni, ale unui teatru de *turneu*. Ceea ce și este, în fond, „Bateleurs-2000“. Cu totul remarcabili ni s-au părut cei doi actori, susținătorii reprezentației: Bernard Bertreimeux, un Jacques sculptor, plin de vervă, cu o dicție elegantă (poate prea răspicată, din prejudecata dificultăților de adaptare la un public străin), inteligent și seducător, care își găsește un partener și o sursă de echilibru în tipul sobru, ironic, cu morgă aristocratică, pe care îl compune Gérard Maro. O trupă însuflețită care slujește teatrul ca artă și cultura ca idee, prin montarea (pentru prima dată după cite știm) a celebrei lucrări filozofice a lui Diderot.

Mircea GHIULESCU

TEATRUL DE ANIMAȚIE DIN SETUBAL

■ TREI BEȚE DE CHIBRIT

de Teresa Rita

■ TU NU CUNOȘTI MUZICA?

de Robert Abirached

Iniințat acum cinci ani, Teatrul de animație Setúbal din Portugalia este prima trupă portugheză care poposește pe me-leagurile noastre.

În schimb prietenesc de experiență și de spectacole cu echipa Teatrului Giulești, mica trupă din Setúbal — compusă din 20 de membri (16 actori și 4 tehnicieni) — a oferit la București (după ce în prealabil jucase la Galați, la Sibiu și la Mediaș) două spectacole: *Trei bețe de chibrit* de Teresa Rita și *Tu nu cunoști muzica?* de Robert Abirached.

Scrise în formule stilistice diferite, cele două piese exprimă aceeași atitudine: denunțarea racilelor sistemului capitalist, afirmarea ideii de libertate, de trezire și de emancipare a conștiinței, incitarea la luptă pentru apărarea demnității omului.

Plasată într-o închisoare, acțiunea piesei într-un act *Trei bețe de chibrit* dezvoltă, printr-un tensionat dialog între doi deținuți, nevoia de comunicare și de solidaritate. Interpretat admirabil, în manieră